

Aan: ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Van: Ellen Timmer (Pellicaan Advocaten)

Datum: 29 april 2016

Onderwerp: internetconsultatie 'Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer'

Mijne dames en heren

Hierbij maak ik gebruik van de mogelijkheid om op persoonlijke titel aan deze consultatie mee te doen.

Anders dan de aankondiging van deze consultatie doet vermoeden, gaat het consultatievoorstel niet alleen over verruiming van de mogelijkheid voor digitaal vaardige burgers (een beperkte groep, waarschijnlijk minder dan de helft) om meer digitaal te communiceren. Kern van het voorstel is dat het makkelijker wordt om de burger tot digitale communicatie te verplichten. Kort gezegd: het gaat over de mogelijkheid **digidwang** te introduceren.

INLEIDING

Het voorstel is een vervolg op de eerdere wet op fiscaal gebied, waarin burgers gedwongen worden om digitaal met de fiscus te communiceren, een wet waarin een veel te beperkte groep uitzonderingen is opgenomen. Ik verwijs naar de ernstige kritiek van de Nationale Ombudsman (<https://www.nationaleombudsman.nl/uploads/onderzoek/Rapport%202016030%20Verdwijnen%20blauwe%20envelop.pdf>).

Het voorliggende voorstel bevat de mogelijkheid om de burger (waartoe ik ook kleine en middelgrote ondernemers reken) in meer domeinen te dwingen tot digitale communicatie met de overheid, ook als dit aantoonbare risico's en problemen voor die burger oplevert.

In dit verband verwijs ik naar het volgende:

- * De overheid biedt nog steeds geen veilige vorm van communiceren aan; het DigiD en alle fraudes daarmee zijn in dit verband berucht. De Algemene Rekenkamer heeft het systeem zwaar bekritiseerd (zie onder meer <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-34000-VII-8.html>).
- * De systemen van de overheid zijn nog steeds onveilig. Voorbeelden daarvan zijn de brakke systemen bij de gemeenten (<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-gemeenten-onzorgvuldig-bij-uitwerking-privacyregels-sociaal-domein>) en de problemen rondom Suwinet (<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/ap-uwv-en-'s-hertogenbosch-beeindigen-overtredingen-suwinet>).
- * De Nederlandse overheid wenst te negeren dat een deel van de bevolking nooit voldoende digitaal vaardig zal worden, met alle risico's van dien. Ik verwijs in dit verband naar het rapport van de Algemene Rekenkamer (http://www.rekenkamer.nl/Nieuws_overzicht/Persberichten/2016/04/Volwassenen_met_moeite_met_taal_of_rekenen_kloof_tussen_probleem_en_aanpak_via_rijksb_eleid?platform=hootsuite), waaruit blijkt dat de overheid de minder vaardige burgers negeert. Aangenomen mag worden dat deze groep digitaal minder vaardig is. Voorts is dat aan de orde bij een grote groep ouderen.
- * Digitale communicatie gaat de overheid slecht af. Daarvan zijn vele voorbeelden. Zo liet de UWV onlangs weten dat het WW-formulier zo moeilijk was dat het alleen met deskundige hulp kon worden ingevuld. De rijksoverheid was slechts na een vernietigend rapport van de Nationale Ombudsman (https://www.nationaleombudsman.nl/uploads/bijlage/Rapport%202014-159%20Geen%20fraudeur%2C%20toch%20boete%20%28printversie%29_0.pdf) bereid om frauderegels aan te passen; de regelgeving waarop dit betrekking heeft wordt grotendeels digitaal uitgevoerd.

AANTEKENINGEN BIJ DE VOORGESTELDE TEKST

Als algemene opmerking kan worden gemaakt dat in het voorstel het volgende ontbreekt:

[1] Gedwongen digitale communicatie dient alleen aan een bestuursorgaan te worden toegestaan nadat is vastgesteld dat het bestuursorgaan de digitale systemen op orde heeft, ook voor wat betreft veiligheid en toegangscontrole op 'need to know' basis.

[2] Het bestuursorgaan dient verplicht te zijn om altijd alternatieve communicatiemogelijkheden te bieden, zoals post en telefoon. Deze mogelijkheden moeten, evenals een bezoekadres, in alle mededelingen en op de website worden vermeld. (Ik ga er van uit dat Europese regelgeving Nederland daar ook toe verplicht.)

[3] In de overheidssystemen dienen controles te worden ingebouwd op de digitale vaardigheid van de burger en de door de burger gehanteerde hulpmiddelen. Voorbeeld: iemand die probeert met een computer met Windows XP of met een browser die niet is geupdate in te loggen, dient te worden geblokkeerd.

[4] Er dient een hoog beschermingsniveau te worden geboden, dus geen communicatie per e-mail, en geen inloggen met inlognaam, wachtwoord en (eventueel) sms. Er dient van authenticatiesystemen gebruik te worden gemaakt die zeer veilig zijn.

[5] Aan de hand van logging van de activiteiten van de burger dient te worden vastgesteld of hij/zij voldoende inlogt. Als dat niet het geval is, dient het bestuursorgaan alternatieve communicatiemethoden te kiezen.

[6] Als een burger niet reageert op een aanmaning of andere belangrijke mededelingen dient hij/zij via schriftelijke (papieren) weg te worden benaderd, bijvoorbeeld via een aangetekende brief of een deurwaarder.

[7] Vanwege het onveilige karakter, dient gebruik van (gewone) e-mail niet te worden toegestaan voor communicatie tussen burger en bestuursorgaan. De overheid biedt een hoogwaardig alternatief aan waarbij geen enkele e-mail wordt gebruikt.

Hierna volgen per artikel enige opmerkingen.

Artikel I

C

Artikel 2:14

Lid 1 sub b.: hieraan dienen stringente voorwaarden te worden verbonden, zie de algemene opmerkingen. Verhelderd dient te worden dat geen gebruik wordt gemaakt van (gewone) e-mail vanwege het feit dat dit zeer onveilig is en ongeschikt voor vertrouwelijke communicatie.

Lid 3: hier dient aan te worden toegevoegd dat rekening wordt gehouden met de digitale vaardigheden van de burger.

D

Artikel 2:15

Lid 1: verhelderd dient te worden dat geen gebruik wordt gemaakt van (gewone) e-mail vanwege het feit dat dit zeer onveilig is en ongeschikt voor vertrouwelijke communicatie.

Lid 2: hieraan dienen stringente voorwaarden te worden verbonden, zie de algemene opmerkingen.

E

Artikel 2:15a

Lid 1 aanhef: zie mijn opmerking bij 2:15 lid 1.

Lid 1 sub b.: zie mijn opmerking bij 2:15 lid 1.

F

Artikel 2:17

Lid 1, eerste deel: ongewenste bepaling omdat de overheid het risico voor communicatieproblemen bij de leveranciers van de burger, uitsluitend bij de burger legt. De overheid dient tot een systeem te komen waarbij redelijke zekerheid wordt verkregen dat de mededeling de burger heeft bereikt.

Voorts verwijs ik naar de algemene opmerkingen.

Artikel II

De voorgestelde tekst voor artikel 3a lid 1 is zeer ongewenst en dient te worden vervangen door een tekst waarin tot uitdrukking komt dat gedwongen digitale communicatie uitsluitend is toegestaan met burgers die voldoende digitaal vaardig zijn en onder condities die ik al in het algemene deel heb genoemd. Ik verwijs ook naar het eerder geciteerde advies van de Nationale Ombudsman.

Artikel III, VI

Hetzelfde commentaar als bij artikel III.

Graag verzoek ik u acht te slaan op mijn opmerkingen.

Met vriendelijke groet,
Ellen Timmer

ellen.timmer@pellicaan.nl

<https://ellentimmer.wordpress.com>

<http://nl.linkedin.com/in/ellentimmer>